

تفاوت نگاه مبارزاتی شهید بهشتی و بازرگان

۱ اسفند ۱۳۹۴ ساعت ۲۱:۲۳

به ملاقات مهندس مهدی بازرگان که در خیابان شاه‌رضا (انقلاب) تهران دفتر مهندسی داشت رفتم و بعد از گرفتن وقت ملاقات همان نظر را از ایشان جویا شدم و مصلحت کار را پرسیدم، آقای بازرگان در جواب بنده گفت: «این خیالات باطل است. عملیات مسلحانه، جهاد، مبارزه، این‌ها چیست که شما مطرح می‌کنید. شما بروید معلم شوید و چهار نفر دانش‌آموز را اداره کنید.»

سید رحیم صفوی فرمانده سابق سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در کتاب خاطرات خود که توسط مرکز اسناد انقلاب اسلامی منتشر شده است به ذکر خاطره‌ای از تفاوت دیدگاه شهید بهشتی و مرحوم بازرگان در خصوص مبارزه با رژیم و همچنین مرعوبیت بازرگان در مقابل آمریکا پرداخته است.

متن کامل این خاطره به شرح زیر است:

با تعیین مهندس مهدی بازرگان به‌عنوان اولین نخست‌وزیر انقلاب توسط حضرت امام (ره)، متأسفانه جریانی که در دولت او شکل گرفت، خط انحراف از مبانی انقلاب اسلامی و خط امام و ارزش‌های مقدس اسلام ناب محمدی بود. ترکیب دولت موقت اکثراً از لیبرال‌ها، ملی‌گراها و افرادی که وابسته به نهضت آزادی بودند، تشکیل شد و خط مشی‌ای که از سوی آن‌ها اتخاذ می‌شد مورد قبول نیروهای انقلابی و خط امامی نبود؛ آن‌ها تقریباً مرعوب آمریکایی‌ها بودند.

البته من مرحوم آقای بازرگان را از سال ۵۰ می‌شناختم و از طریق مطالعه‌ی کتاب‌های ایشان، با طرز تفکر و نحوه‌ی برخورد ایشان آشنا بودم. در سال ۵۶ خاطر هست که وقتی خدمت افسر وظیفه‌ام تمام شد برای پیوستن به نیروهای انقلابی و انجام عملیات مسلحانه علیه رژیم شاه، خدمت مرحوم بازرگان، علما و شخصیت‌های مبارز آن زمان می‌رسیدم و کسب تکلیف می‌کردم. از جمله‌ی علما و بزرگان؛ شهید مظلوم آیت‌الله دکتر سیدمحمد حسینی بهشتی بود و از شخصیت‌های سیاسی و مبارز آقای مهندس مهدی بازرگان بود.

من وقتی خدمت شهید بهشتی رسیدم و نظرشان را راجع به جمع‌آوری اسلحه و مهمات و تشکیل گروه‌های مبارز و مجاهد از جوانان مؤمن و مسلمان و انجام عملیات مسلحانه علیه رژیم شاه جویا شدم، ایشان ضمن ستایش و تقدیر از روحیه‌ی انقلابی و مبارزه‌جو و خوشحال شدن از این که به جمع‌آوری اسلحه بپردازیم، فرمود: «هرگونه قیام مسلحانه و هرگونه عملیات علیه رژیم

باید با اجازه و دستور امام خمینی(ره) انجام گیرد و بدون تکلیف ایشان مبدا دست به اقدامی بزنید.»

همان زمان بنده به ملاقات مهندس مهدی بازرگان که در خیابان شاه‌رضا(انقلاب) تهران دفتر مهندسی داشت رفتم و بعد از گرفتن وقت ملاقات همان نظر را از ایشان جویا شدم و مصلحت کار را پرسیدم، آقای بازرگان در جواب بنده گفت: «این خیالات باطل است. عملیات مسلحانه، جهاد، مبارزه، این‌ها چیست که شما مطرح می‌کنید. شما بروید معلم شوید و چهار نفر دانش‌آموز را اداره کنید. اگر توانستید چهار نفر را اداره کنید. بعداً بیایید تا من به شما بگویم چه کار کنید.»

این دو گونه برخورد بود که در سال‌های قبل از انقلاب از شهید بهشتی و آقای بازرگان در ذهن داشتم؛ آن یکی روحیه می‌داد و شرط انجام کار را تبعیت از مرجع تقلید می‌دانست و این یکی یأس و ناامیدی را در من به‌وجود می‌آورد؛ گرچه سخن آقای بازرگان در من تأثیری نداشت.

*اقدامات دولت موقت در اصفهان

بازگردیم به مسائل اصفهان و اقدامات دولت موقت در این شهر؛ اولین استاندار اصفهان بعد از انقلاب آقای دکتر واعظی بود. وی فردی متدین و متشرع بود که از سوی وزیر کشور دولت موقت به‌عنوان استاندار معرفی شد. بعد از آمدن ایشان به اصفهان، اعضای کمیته‌ی دفاع شهری هر هفته یکبار در ساختمان استانداری و یا در منزل ایشان جلسه می‌گذاشتند و مسائل امنیتی و اجتماعی شهر را در ستادی که با حضور شخص استاندار و اعضای کمیته تشکیل شده بود، بررسی می‌کردند و از آن‌جا که نیروهای نظامی و انتظامی هم‌چون شهربانی و ژاندارمری از هم پاشیده بود، ستاد مزبور به نظم و امنیت و مسایل و مشکلات اجتماعی شهر و استان می‌پرداخت.

یکی از مسایلی که آن زمان خیلی مهم بود، مصادره‌ی اموال حدود ۲۰ هزار مستشار آمریکایی بود که در زمان طاغوت در شهرکی نزدیک اصفهان به نام شاهین‌شهر زندگی می‌کردند؛ پس از پیروزی انقلاب، اموال آن‌ها با حکم دادگاه انقلاب مصادره شد و کمیته از اموال مزبور محافظت می‌کرد. تا این که یک روز آقای بازرگان طی تماس تلفنی و با ارسال حکمی دستور آزادی اموال آمریکایی‌ها را صادر کرد. وی ضمن توبیخ استاندار گفته بود: «شما به چه حقی اموال آمریکایی‌ها را مصادره کرده‌اید؟ کدام دادگاه چنین حکمی را صادر کرده؟ این خلاف قانون و عرف دیپلماسی جهانی است و باید هر چه سریع‌تر اموال آن‌ها را بار کامیون‌ها کرده و به تهران منتقل کنید تا به‌وسیله‌ی هواپیما به آمریکا فرستاده شود.»

وقتی جناب آقای واعظی این خبر را به ما داد سعی بسیار داشتیم که از انجام کار جلوگیری شود، اما تماس‌های مکرری که بازرگان از تهران می‌گرفت و فشار زیادی که به آقای دکتر واعظی وارد می‌آورد باعث شد که در نهایت دستور رفع توقیف اموال داده شود و همه‌ی آن‌ها در چند دستگاه کامیون بارگیری شده، به تهران فرستاده شد و از آن‌جا هم به آمریکا منتقل گردید؛ این در حالی بود که آمریکا میلیاردها دلار از اموال و دارایی‌های ایران را در همان روزها و ماه‌های اول انقلاب بلوکه کرده بود و هنوز

هم به ما تحویل نداده است؛ این جدا از جنایاتی است که آمریکا سال‌ها در زمان رژیم شاه علیه ایران انجام داد.

متأسفانه آقای بازرگان هیچ کدام از این ظلم‌هایی که آمریکا نسبت به ایران انجام داده بود را در نظر نگرفت. حتی خاطر من هست که در همان روزهای اول انقلاب وقتی تعدادی از آمریکایی‌ها را که هنوز در شرکت هلی‌کوپترسازی اصفهان حضور داشتند بیرون می‌کردیم، یکی از همین آمریکایی‌ها با گستاخی تمام این جمله را می‌گفت: « Soon Back Will Come We ». « وادعا می‌کردند که شما (خطاب به ما ایرانی‌ها) نمی‌توانید این هلی‌کوپترها را اداره کنید.

منبع: مرکز اسناد انقلاب اسلامی

آدرس مطلب :

<https://www.cafetarikh.com/news/۳۲۶۶۳/تفاوت-نگاه-مبارزاتی-شهادت-بازرگان-و-بهشتی-شهید-مبارزاتی-نگاه-تفاوت>